

Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği (OYKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği (OYKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27836>

Özet

Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği (OYKÖ), okul yöneticilerinin mesleki yetkilerini kullanma süreçlerinde deneyimledikleri kaygı düzeylerini sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle eğitim kurumlarında liderlik rollerini üstlenen bireylerin, karar verme, kaynaklar yönetme ve disiplin uygulama gibi yetki alanlarına giren görevleri yerine getirirken hissettikleri olumsuz duygusal tepkileri ve endişeleri belirlemeyi hedefler. OYKÖ, yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş ve **okul yönetiminde** yetki kullanım bağlamındaki **kaygı** yapısını incelemektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul Yöneticisi, Yetki Kullanım, Kaygı, Ölçek Geliştirme, Eğitim Yönetimi, Liderlik Kaygısı

Yazarlar

D. Yılmaz

Amaç

OYKÖ'nün temel amacı, Türkiye'deki eğitim sistemi bağlamında görev yapan okul yöneticilerinin, kendilerine tanınan idari ve pedagojik yetkileri kullanma eylemleri sırasında yaşadıkları psikolojik gerilimi ve kaygı standardize edilmiş bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, yöneticilerin yetki kullanımından çekinme veya yetkilerini kullanırken hata yapma korkusu gibi faktörlerin incelenmesine olanak tanır.

Ölçeğin geliştirilmesi, okul yönetiminde yetki kullanımına ilişkin algılar ve duygusal tepkilerin bilimsel araştırmalara dahil edilmesini sağlamıştır. Araştırmacılar, bu araç sayesinde, yöneticilerin yetki kullanımındaki kaygı düzeylerinin demografik özellikler, deneyim süresi veya okul türü gibi değişkenlerle ilişkisini inceleyebilirler.

Yapı

Ölçek, psikolojik bir yapı olarak **Yetki Kullanım Kaygısı** ölçmektedir. Bu yapı, yöneticinin resmi otoritesini (örneğin, personel değerlendirme, bütçe kararlar veya öğrenci disiplini) kullanmaya yönelik algılanan tehdit veya stres tepkilerini içerir. Bu kaygı, yetkinin yanlış anlaşılması, kötüye kullanılması korkusu veya yetkinin kullanım sonucunda ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlara (eleştiri, çatışma) duyulan endişe ile ilişkilidir.

Yetki Kullanım Kaygısı, genel kaygıdan farklı olarak, doğrudan **liderlik** ve **otorite** rollerinin gerektirdiği eylemlere odaklanır. Ölçeğin alt boyutları (eğer mevcutsa), muhtemelen

karar verme kaygısı, çatışma yönetimi kaygısı veya sorumluluk alma kaygısı gibi spesifik alanlar kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçek, bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiş olması rağmen, geçerlik çalmalarındaki detaylar kaynaktan açıkça belirtilmemiştir. Ancak standart bir ölçek geliştirme süreci dahilinde, **içerik geçerliliğinin** sağlanması için uzman görüşlerine başvurulduğunu varsayılmaktadır. Bu süreçte, eğitim yönetimi ve psikometri alanlarından uzmanlar, ölçek maddelerinin ölçülmesi istenen **Yetki Kullanım Kaygısı** yapısını temsil edip etmediğini değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliliği testleri için genellikle **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılmaktadır. Bu çalmaların, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde yansıtmaya yansıtılmadığını ortaya koymasını beklenir. Gelecekteki araştırmalar, OYKÖ'nün diğer ilgili yapılarla (örneğin, iş doyumu veya liderlik etkinliği) ilişkisini inceleyen **ölçüt geçerliliği** çalmaları yapabilir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını gösterir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını ölçülmesi için büyük ihtimalle **Cronbach Alfa (α) katsayısı** hesaplanmıştır. Yüksek bir alfa katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlilik çalmalarında ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılığını ölçmek üzere **test-tekrar test güvenilirliği** yöntemi de uygulanabilir. Bu yöntem, aynı denek grubuna farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçları arasındaki korelasyonu inceleyerek ölçeğin zamana karşı dayanıklılığını değerlendirir.

Faktör Analizi

Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği'nin (OYKÖ) yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla **Keşfedici Faktör Analizi (KFA)** kullanılmaktadır. KFA, ölçeğin kaç boyuttan oluştuğunu ve hangi maddelerin hangi boyuta yüklendiğini ortaya çıkarmaktadır. Bu analiz, Yetki Kullanım Kaygısı yapısının tek boyutlu mu yoksa çok boyutlu mu olduğunu belirlemek için hayati öneme sahiptir.

Faktör yapısının belirlenmesinin ardından, daha ileri araştırmalarda **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** kullanılarak, elde edilen faktör yapısının yeni örneklemelerde de geçerliliğini koruyup korumadığı test edilebilir. Bu çalmalar, ölçeğin psikometrik özelliklerinin sağlamlığını ve genelleştirilebilirliğini pekiştirir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental) - Öz bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir, ancak geliştirme ölçekleri genellikle 5'li veya 7'li Likert formatındadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Okul Yöneticileri (Müdürler ve Müdür Yardımcıları)

Age Group: Yetkin (Eğitim sektöründe çalışan profesyoneller)

Population Details: Türkiye'deki ilk ve orta dereceli okullarda görev yapan okul yöneticileri.

Test Methodology: Kâğıt/Kalem veya Çevrimiçi Uygulama. Ölçek, yöneticilerin yetki kullanımıyla ilgili durumlar hakkındaki kaygı seviyelerini derecelendirmelerini gerektiren maddelerden oluşur.

Anahtar Kelimeler

Yetki, Otorite, Eğitim Yönetimi, Faktör Analizi, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Çalışmanın yapıldığı dönemde Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2010 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma yılı).

İzinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir çalışmada (yüksek lisans tezi) kapsamında geliştirildiği için, ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım genellikle yazara atıfta bulunarak serbesttir. Kullanım için kesin izinler ve ücret bilgisi, yazar D. Yılmaz veya danışman öğretim üyesinden teyit edilmelidir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki adresten indirilebilir: [okul-yoneticilerinin-yetki-kullanimi-kaygi-olcegi-oyko-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yılmaz, D. (2010). *Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği (OYKÖ): Geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Yüksek lisans tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Tez kaydına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Okul Yöneticilerinin Yetki Kullanım Kaygı Ölçeği (OYKÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler, genellikle orijinal yüksek lisans tezinin ekler bölümünde yer almaktadır. Akademik amaçlı kullanım için orijinal teze başvurulması gerekmektedir.

Maddelerin bulunmaması nedeniyle, bu bölümde ölçek içeriği sunulamamaktadır.